

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 353-02-956/2019-03

Датум: 01.12.2020.

Немањина 22-26.

Београд

На основу члана 2. тачка 2. алинеја 1. и члана 24. Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Србије“, број 135/04, 36/09), чл. 136. и 141. став 2. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр. 18/16 и 95/18-аутентично тумачење), члана 6. став 1. и члана 39. став 1. тачка 4) Закона о министарствима („Службени гласник РС“, број 128/20), као и члана 23. став 2. и члана 24. став 3. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18 - др. закон и 47/18), решавајући по захтеву носиоца пројекта ЈП ЕПС – Огранак РБ "КОЛУБАРА" - Лазаревац, Александар Дујановић, државни секретар Министарства заштите животне средине по решењу о овлашћењу број: 021-01-29/2020-09 од 9.11.2020. године, доноси

РЕШЕЊЕ

1. Даје се сагласност на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације лигнита на површинском копу Поље "Е", са одлагалишним простором на пољима А, Б, Ц, Д и Турија, на територији ГО Лазаревац, град Београд. Границе експлоатационог поља које ће бити обухваћене Студијом, одређене су следећим координатама:

	X	Y	X	Y
1.	4 918 322	7 443 210	39.	4 921 395
2.	4 918 266	7 443 274	40.	4 921 655
3.	4 917 864	7 444 184	41.	4 921 722
4.	4 917 794	7 445 203	42.	4 921 968
5.	4 917 809	7 446 023	43.	4 922 033
6.	4 917 988	7 446 989	44.	4 922 141
7.	4 917 489	7 448 233	45.	4 922 016
8.	4 917 070	7 449 006	46.	4 922 452
9.	4 917 025	7 449 273	47.	4 922 584
10.	4 917 106	7 449 302	48.	4 922 429
				7 450 810
				7 450 717
				7 450 650
				7 450 887
				7 450 852
				7 450 697
				7 450 493
				7 450 106
				7 450 081
				7 449 878

11.	4 917 089	7 449 389	49.	4 922 522	7 449 798
12.	4 917 419	7 449 740	50.	4 922 459	7 449 716
13.	4 917 497	7 449 772	51.	4 922 625	7 449 601
14.	4 917 186	7 450 703	52.	4 922 601	7 449 516
15.	4 916 787	7 451 436	53.	4 922 365	7 449 474
16.	4 917 012	7 451 550	54.	4 922 312	7 449 396
17.	4 916 751	7 452 415	55.	4 922 446	7 449 253
18.	4 917 163	7 453 748	56.	4 922 332	7 449 097
19.	4 917 607	7 453 017	57.	4 922 252	7 449 172
20.	4 918 052	7 452 474	58.	4 922 188	7 449 091
21.	4 918 576	7 452 167	59.	4 922 141	7 449 128
22.	4 918 819	7 451 945	60.	4 922 029	7 448 974
23.	4 919 201	7 451 311	61.	4 922 411	7 448 638
24.	4 919 312	7 451 148	62.	4 922 551	7 448 727
25.	4 919 317	7 451 223	63.	4 922 562	7 448 690
26.	4 919 345	7 451 246	64.	4 922 539	7 448 669
27.	4 919 344	7 451 279	65.	4 922 856	7 448 265
28.	4 919 670	7 451 495	66.	4 922 944	7 447 710
29.	4 919 827	7 451 464	67.	4 923 189	7 447 252
30.	4 919 908	7 451 379	68.	4 922 889	7 446 721
31.	4 919 908	7 451 195	69.	4 923 041	7 445 703
32.	4 920 295	7 450 957	70.	4 923 125	7 444 837
33.	4 920 522	7 450 830	71.	4 922 815	7 444 206
34.	4 920 649	7 450 966	72.	4 922 759	7 443 386
35.	4 920 787	7 450 848	73.	4 921 731	7 443 395
36.	4 920 871	7 450 951	74.	4 921 180	7 443 923
37.	4 921 109	7 450 757	75.	4 920 745	7 444 119
38.	4 921 318	7 450 686	76.	4 918 415	7 443 200

2. Носилац пројекта је дужан да спроведе мере заштите животне средине предвиђене Студијом о процени утицаја из тачке 1. овог решења (поглавље 8. предметне Студије).
3. Носилац пројекта је у обавези да испоштује и друге услове и сагласности надлежних органа и организација у складу са посебним законом.
4. Носилац пројекта је у обавези да спроведе програм праћења утицаја на животну средину-мониторинг систем (поглавље 9. предметне Студије).
5. Носилац пројекта је дужан да у року од две године од дана пријема одлуке о давању сагласности отпочне са извођењем пројекта. Решење и предметна Студија о процени утицаја саставни су део техничке документације потребне за прибављање дозволе или одобрења за почетак извођења пројекта.
6. О трошковима поступка биће решено посебним решењем.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Носилац пројекта ЈП ЕПС – Огранак РБ „КОЛУБАРА“ - Лазаревац, дана 10.05.2019.године, поднео је Министарству заштите животне средине захтев за давање сагласности на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације лигнита на површинском копу Поље "Е", са одлагалишним простором на пољима А, Б, Ц, Д и Турија, на територији ГО Лазаревац, град Београд, а коју је израдило предузеће „Колубара Пројект“ Лазаревац.

Студија о процени утицаја на животну средину је урађена у свему у складу са решењем о одређивању обима и садржаја Студије о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације лигнита на површинском копу Поље "Е", са одлагалишним простором на пољима А, Б, Ц, Д и Турија, на територији ГО Лазаревац, град Београд, број 353-02-803/2018-03 од 26.09.2018. године.

У складу са чланом 20. Закона о процени утицаја на животну средину, обезбеђен је јавни увид, организована презентација и спроведена јавна расправа о предметној Студији – оглас у дневном листу „Информер“ од 12.06.2019. године, службени сајт министарства <http://www.ekologija.gov.rs/obavestenja/procena-uticaja-na-zivotnu-sredinu/>. Јавни увид је био омогућен у просторијама Министарства заштите животне средине и општинској управи Лазаревац. Јавна презентација и расправа одржани су 05.07.2019. године у општинској управи Лазаревац.

На јавној расправи, поред представника Министарства заштите животне средине и локалне самоуправе, представника носиоца пројекта и обрађивача Студије, учешће су узели и представници заинтересоване јавности из Удружења „Тихи луг“ из Великих Црљена, Центра за екологију и одрживи развој Суботица, као и бројни заинтересовани грађани из места Зеоке, Мали и Велики Црљени, Барошевац, Медошевац, и других места са територије општине Лазаревац.

Током јавне расправе представници заинтересоване јавности су поновили примедбе и коментаре на предметну Студију о процени утицаја на животну средину, а које су током јавног увида у писаној форми доставили овом министарству на разматрање.

Наиме, указано је на лоше искуство из угљенокопа Велики Црљени. Нико није сносио одговорност за штету нанету животној средини. После великих киша, када се јављају плављења дворишта и кућа услед нефункционисања одводних колектора са колубарских угљенокопа и где се излива канализација, опасност представљају змије и пацови и остале животиње које су присутне у великом броју, у деловима насеља Велики Црљени, Медошевац, Зеоке и осталих села. Један део учесника на јавној расправи је указао да се експропријација као поступак не завршава у договореним роковима, касни се у већини случајева, на штету грађана, и више година. На великом броју кућа настале су пукотине, због вибрација које се јављају услед рада механизације РБ Колубаре – БТО систем, систем транспортних трака угља и јаловине, утовар угља на депоније и многобројни други извори. Неподношљивост живота у тим местима односно рубним деловима који се још увек нису раселили, чини непрестани извор буке и емисија прашине – суспендоване честице PM_{10} које најчешће прекорачују ГВЕ.

Студија о процени утицаја на животну средину не садржи кредибилне анализе свих одлагалишта које су саставни део пројекта. Пројекције емисије отпадних гасова и прашине су приказане тако да не представљају проблем за животну средину, што по њему није тачно. У овој и свакој другој Студији мора се приказати кумулативни утицај на чиниоце животне средине, што се највише односи на квалитет ваздуха. Предметна Студија, по њему је овај део нестручно и некомпетентно обрадила, јер нису сви емитери CO₂ узети у обзир и методолошки обрађени у стандардизованим прорачунима емисија (огромни утршак дизел горива које ће користи механизација РБ Колубаре у интерном саобраћају није узет у разматрање). Оспорен је приказани петогодишњи план за регулисање реке Пештан односно пројектну документацију која је служила као основа за израду предметне Студије (Институт за водопривреду Јарослав Черни Београд). Дата је лоша процена измене режима подземних вода на комплетном простору копа поље Е са свим суседним одлагалиштима без осврта на утицај на локалне и регионалне услове водоснабдевања. Указано је да заштитни зелени појас мора да буде пројектован у ширини 300 м околу предметног угљенокопа. Алернатива отварању овог угљенокопа није на адекватан начин обрађена у Студији. Како је коп поље Е са три стране окружен напуштеним површинским коповима лигнита и реком Пештан, у Студији је морала прво бити обрађена алтернативна варијанта да се рудник не отвара. Није прихваћен аргумент носиоца пројекта да се ради о проглашеном јавном интересу за отварањем рудника јер обавезе које постоје у складу са постојећим националним законодавством у области заштите животне средине и климатских промена и обавезе које следе после усвајања нових прописа из тог делокруга, доводе до закључка да ће пројекат знатно више коштати у односу на постојеће калкулације.

У току трајања јавног увида, на предметну Студију о процени утицаја на животну средину коментаре/примедбе су доставили:

- Удружење „Тихи луг“ из Великих Црљена,
- Центар за екологију и и одрживи развој Суботица.

У складу са чланом 22. и члановима 23. и 24. Закона о процени утицаја на животну средину, Решењем број: 353-02-956/2019-03 од 10.06.2019 године образована је Техничка комисија са задатком да разматра предметну Студију о процени утицаја на животну средину, пратећу документацију и достављена мишљења заинтересованих органа, организација и јавности.

После одржаног састанка дана 05.11.2019. године, Техничка комисија је сачинила Извештај о оцени предметне Студије, у коме је констатовала да иста није у потпуности урађена сагласно Закону о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник Р.Србије“, број 135/04, 36/09) и Правилнику о садржини студије о процени утицаја на животну средину „Сл. гласник Р.Србије“, број 69/05). На састанку је закључено да се предметна Студија исправи и допуни у складу са усвојеним примедбама Техничке комисије као и достављеним коментарима/примедбама заинтересоване јавности – Центра за екологију и одрживи развој Суботица и Удружења „Тихи луг“ из Великих Црљена.

После достављања допуњене и дорађене Студије, од 17.01.2020. године, Техничка комисија је одржала други радни састанак дана 10.08.2020. године. Састанку су претходиле детаљне анализе чланова техничке комисије свих делова Студије које су били предмет измена и допуна.

Коментари Техничке комисије

1. На страни 7 Студије, наводи се да се извориште „Медошевац“ (ППВ са припадајућим бунарима) налази у средишњем делу будућег копа и да ће функцију водоснабдевања потрошача из насељених места Медошевац, Зеоке, Бурово ,Барошевац, Рудовци и Мали Црљени преузети водозахват у Вреоцима - Сува Сепарација, док се у Поглављу 2.4 дискутује о измештању цевовода ППВ „Медошевац“ – ПРО55, док водоснабдевање остаје са истог изворишта, а да се у каснијој фази предвиђа водоснабдевање са изворишта „Пештан“ и „Непричава“. Ускладити терминологију и/или дати детаљнији опис система з водоснабдевање током експлоатације Поља Е.
Одговор: Прихваћена примедба, додатно објашњено у Поглављу 2.4.
2. На стр. 11. други пасус: Готово по средини Доњоколубарског басена. Кладнице и Тамнаве са леве старане и Пештана и Бељанице са десне стране (допунити и кориговати).
Одговор: Примедба отклоњена (Поглавље 2.3.2.)
3. На стр. 11. трећи пасус: денудационих процеса.
Одговор: Примедба отклоњена. (Поглавље 2.3.2.)
4. На стр. 11. пети пасус: У површинама су усечене речне долине које... Нетачно, реч долине су усечене у површима.
Одговор: Примедба отклоњена. (Поглавље 2.3.2.)
5. На стр. 11. пасуси седам и осам: нагласити колико ће износити промена надморских висина услед планираних морфолошких промена терена.
Одговор: Примедба отклоњена. (Поглавље 2.3.2.)
6. На стр. 11. низијски терени не могу бити до 220 метара, јер је то већ следећа висинска зона која припада брежуљкасто-брдском терену.
Одговор: Примедба отклоњена. (Поглавље 2.3.2.)
7. На стр. 11. основне карактеристике терена, четврти навод би требало да гласи: веома слаба вертикална рашчлањеност облика која је праћена, односно проузрокована незнатном дисекцијом примарног рељефа.... Наставак реченице није јасан!
Одговор: Примедба отклоњена. (Поглавље 2.3.2.)
8. На стр. 11. урадити карту нагиба рељефа
Одговор: Примедба отклоњена – топографска карта биће приказана, (Поглавље 2.3.2. Прилог 1а)
9. На стр. 33. Слика 2.4.2.1. није јасна и треба је учинити прегледном и видљивом. Први пасус на истој старници треба брисати јер се текст понавља са претходне стране.
Одговор: Примедба отклоњена. (Поглавље 2.4.2.)

10. У оквиру тачке 2.5. Приказ климатских прилика нема података о правцима, интензитету и честинама ветрова на анализираном подручју.
Одговор: Примедба отклоњена. (Поглавље 2.5.)
11. На стр. 41. текст: „На овом подручју (слика 2.6.1.) су се у не тако давној прошлости налазиле и бројне шумске заједнице које представљају широки избор врста за рекултивацију пошумљавањем“. На слици је приказан изглед винограда у Зеокама. Кориговати и пригодном сликом илустровати текст.
Одговор: Примедба отклоњена. (Поглавље 2.6.)
12. У делу Студије 2.6. који се односи на опис природних вредности, флоре и фауне на предметном подручју, сама фауна је представљена крајње штуро и недовољно. За сисаре, који се разматрају у малом пасусу, наведене су само 4 врсте, од којих се за уз *Lepus eugoraicus* наводи латинско име за дивљег кунића *Oryctologus cuniculus* који не живи у Србији. За птице се наводе две врсте кичмењака, наводи се нешто више врста, али је општи утисак да се обрађивачи нису потрудили да подробније опишу фауну колубарског басена, јер би у том случају листе врста биле далеко дуже.
Одговор: Примедба отклоњена. (Поглавље 2.6.)
13. Поглавље 2.10. Подаци о постојећим привредним и стамбеним и објектима инфраструктуре и супраструктуре. Приказати тачну удаљеност свих објеката, инфраструктурних, енергетских, а посебно стамбених од завршне ивице површинског копа (Услови Завода за заштиту природе од 29.11.2018.). Такође, приказати њихову тачну удаљеност од рударских индустријских и других постојећих и планираних објеката како би се утврдио њихов утицај на становништво и животну средину.
Одговор: На Ситуационој карти (Прилог 1) у оквиру границе дефинисане Студијом као и у непосредној близини датог ограничења јасно су приказани привредни, инфраструктурни и стамбени објекти који су предвиђени за измештање. Дobar део објеката је већ измештено и постоји урађена валидна техничка документација, док за остале објекте, у току је израда исте.
Када је реч о стамбеним објектима, сви објекти се виде јасно на истом Прилогу 1 Студије. Планови и реализација иселјавања инфраструктурних, привредних и стамбених објеката искључиво се ради у складу са планском документацијом (Просторни пла Колубаре, План генералне регулације за насеља Медошевац, Зеоке, Барошевац и Бурово).
Треба напоменути да је експлоатациони век рада ПК „Поље Е“ у трајању од 31. годину, а да простор који је обухваћен Студијом на површини од 40 km². Детаљна динамика развоја рударских радова површинског копа је урађена за првих пет година. За ову прву фазу, предуслов за експлоатацију угља на копу је измештање привредних, инфраструктурних и стамбених објеката, а све према усвојеној динамици производње у басену. Радови на измештању наведених објеката су у завршној фази. Из тих разлога, фазне изградње копа, обрађивачи Студије не приказује у графичкој документацији положаје објеката, јер ће се сви ти објекти, сходно планској документацији и динамици развоја копа изместити на време тј. много раније од доласка рударске механизације.
14. Приказати као посебно поглавље: „Инжењерско-геолошке карактеристике терена“, са посебним освртом на могућност појаве клизишта. Неопходно је испитати могућност појаве

клизишта не само на самом копу и одлагалиштима већ и у пределу регистрованим активним, фосилним, а и потенцијалним клизиштима.

Одговор: Примедба је отклоњена. Могућност појаве клизишта је додатно обрађена у поглављу 7.6 и 8.4.4.

15. У вези са предходном тачком, пожељно би било урадити Студију о стабилности завршних и радних косина површинског копа као и стабилности одлагалишта, за свако одлагалиште понаособ. У прилог томе је констатација на стр.55 „Неадекватним засецањем ових прослојака, који су благо нагнути у правцу пада косине, лако може доћи до покретања горњих маса дуж ових прослојака, а то је у овом случају невезани материјал“.

Одговор: Приликом израде Главног рударског пројекта површинског копа „Поље Е“ урађене су анализе стабилности за подручје експлоатације и одлагалиште по важећим законима и правилницима. На терену у току рада могу да се јаве локалне појаве нестабилности, када се наиђе на слојеве лошијих геомеханичких карактеристика и ако се технолошки неадекватно засеку. Ти одрони појединачних етажа санирају се у току рада и не утичу на шире подручје. У самој Студији биће појашњено. (Поглавље 3.2.3.).

16. Није приказан положај свих изворишта за водоснабдевање, у односу на пројектовану завршну ивицу површинског копа (водоводи и индивидуални бунари или каптирани извори) са којима се становништво снабдева водом. Такође, дати детаљне податке о извориштима за водоснабдевање: удаљеност, угроженост зоне санитарне заштите. У том смислу неопходно је прибавити изјаву надлежног ЈКП у којој се наводе локације експлоатационог поља у односу на зоне санитарне заштите изворишта подземних вода за водоснабдевање становништва.

Одговор: Прихвата се примедба, биће приложена карта изворишта. Изјава надлежног ЈКП се не може приложити, јер је тренутно у току преузимање локалних водовода, са територије експлоатационих поља, за које је финансијер био Огранак Колубара. Иначе изворишта и објекти водоснабдевања са предметне територије функционишу по Закону и прописима струке као и сви савремени водоводи у другим срединама (Поглавље 2.4.)

17. Обавити детаљна хидрогеолошка истраживања како би се тачно дефинисао положај подземних вода, тј. издани елементи режима подземних вода и сл. како би се предложиле одговарајуће мере заштите.

Одговор: За потребе утврђивања хидрогеолошких карактеристика лежишта угља „Поље Е“, урађен је **Пројекат геолошких истраживања лежишта угља „Поље Е“- Колубарски угљоносни басен („Колубара Пројект“)**, по ком су изведени сви пројектовани хидрогеолошки радови. На основу урађених осматрачких пијезометарских објеката прати се утицај близине ПК на ниво подземних вода, а могу се пратити и остали утицаји од различитих фактора као што је и измештање водотокова (Пештан и др.).

18. Било би потребно урадити хидрогеолошку Студију како би се утврдио утицај предвиђених радова на режим подземних вода, нарочито после измештања реке Пештан.

Одговор: За потребе утврђивања хидрогеолошких карактеристика лежишта угља „Поље Е“, урађен је **Пројекат геолошких истраживања лежишта угља „Поље Е“- Колубарски угљоносни басен („Колубара Пројект“)**

19. На стр. 44. шта значи „потенцијално присутне врсте“ и „потенцијално насељава“? Да ли су те врсте регистроване или не? Ако нису, преформулисати пасус.

Одговор: Примедба откљоњена (Поглавље 2.7.).

20. У оквиру поглавља 3.3 приказати потребну количину воде.

Одговор: За технологију површинске експлоатације лигнита у колубарском басену није потребна вода. Потребна вода је искључиво само за пиће.

21. У оквиру Поглавља 3.4 нису дефинисане количине отпадних вода из технолошког процеса, податке о количину и квалитет талога из таложника. Уколико постоје, приложити податке о квалитету отпадне воде из технолошког процеса (са других експлоатационих поља), као и квалитет талога из таложника. У оквиру поглавља 8. предвидети мере поступања са талогом, као отпадом, након сушења.

Одговор: Када је реч о отпадним водама постоје отпадне воде монтажног плаца. Монтажни плац је у функцији ПК „Поља Е“ где се врши ремонт рударских машина, те воде су обрађене у пројектној документацији у оквиру изградње монтажног плаца. За овај објекат рађена је Студији о процени утицаја на животну средину монтажног плаца која је прошла сву процедуру и добијена је сагласност на исту.

Такође када је реч о таложнику на простору, које захватају границе Студије такође постоји важећа документација и Решење на Студију о процени утицаја на животну средину таложника које организационо припада ОЦ „Прерада“. Количине отпадних вода (атмосферске) са ПК „Поља Е“ биће приказане, (Поглавље 3.4.)

22. У оквиру поглавља 3.5 није дефинисан начин третирања отпадних вода. Дати детаљнији опис објеката за третман отпадних вода: таложник, сепаратори, септичка јама.

Одговор: Индустриски и инфраструктурни објекти изграђени за потребе „Поље Е“ су у овом смислу уређени системом канализационих цеви које се доводе до постројења за пречишћавање отпадних вода, и тако пречишћени уливају у реципијент, (Поглавље 3.5).

23. Поглавље 3.4. Приказ врсте и количине испуштених гасова, воде, и других течних гасовитих отпадних материја не садржи егзактне податке о врсти и количини наведених материја већ су дати општи подаци о утицају рударских радова на животну средину (вода, ваздух, земљиште).

Одговор: Примедба је откљоњена у поглављу 3.4.

24. Поглавље 3.5. Приказ третирања (прерада, рециклажа, одлагање и сл.) свих врста отпадних материја. Потребно је дати податке о количини и врсти отпадних материја па тек онда дати приказ њиховог третирања. У том погледу потребно је урадити План управљања отпадом, с обзиром да се ради о разноврсном, а и опасном отпаду.

Одговор: Примедба је откљоњена у поглављу 3.5.

25. Неопходно је дати количине и карактеристике атмосферских и отпадних вода. Наиме, на стр.65 се константује да није могуће дати тачан и прецизан одговор о којим количинама отпадних вода се ради. Међутим, мишљења сам да ти подаци не морају бити прецизни. Нпр. количина атмосферских вода може се израчунати на основу вредности интезитета падавина. У Водним условима од 22.03.2019. стоји: „Димензионисање објеката за прихватање и

евакуацију атмосферских вода извешити на основу карактеристичних рачунских вредности интезитета падавина различите вероватноће појаве“ (тачка 4.5.).

Одговор: Примедба отклоњена (поглавље 3.4).

26. У вези са предходном тачком треба детаљније приказати: Технолошки третман отпадних вода: Атмосферске воде могу се једино испуштати у реципијент ако су претходно третиране ради отклањања наноса, муља, масти, нафтних деривата и сл. Исто важи и за отпадне воде (санитарне и др.) могу се испуштати у реципијент уколико се претходно, изврши третман поменутих вода. Ове воде не смеју угрозити II класу реципијента, односно II класу, вода површинских токова, стоји у Водним условима од 22.03.2019. (тачке 4.8. и 4.10.).

Одговор: Индустијски и инфраструктурни објекти изграђени за потребе „Поље Е“ су у овом смислу уређени системом канализационих цеви које се доводе до подтројења за пречишћавање отпадних вода, и тако пречишћени уливају у реципијент. (Поглавље 3.5)

27. Обрађивач као реципијент наводи реку Пештан, која се затим улива у Колубару. На стр. 96. се константује да је река Пештан, према Водопривредној основи Србије, свртстана у IV класу квалитета. На стр. 212. предметне студије обрађивач наводи следеће; „Анализирани микробиолошки параметар површинске воде класификују реку Пештан и Буровачки поток да припадају класи V“. У Водним условима рецепијент припада II класи вода (видети претходну примедбу). Усагласити и објаснити о чему се ради!

Одговор: Река Пештан, свртстана је у IV класу квалитета (Извор: Водопривредна 1-0099, узорковане на локацији Буровачки поток, на основу кога површинска вода припада класи V. Узрок загађења су колиформне бактерије фекалног порекла.

Анализирани микробиолошки параметри површинске воде са идентификационим бројем 1-0100, узорковане на локацији села Зеоке, у близини пешачког моста на реци Пештан, на основу кога површинска вода припада класи V. Узрок загађења су колиформне бактерије фекалног порекла. Анализе су рађене према Уредби о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама у седименту и роковима за њихово достизање („Сл.Гласник РС“ бр. 50/2012). Стр.97 – 100.

На основу Закона о водама и подзаконске регулативе, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, републичка дирекција за воде бр. 325-05-00330/2019-07 од 22.03.2019.год. издало је ВОДНЕ УСЛОВЕ и у тачки 4.10. су наложили „Да се предвиде објекти за одвођење, пречишћавање загађених вода и испуштање пречишћених вода из рудника ради заштите површинских и подземних вода. Параметри испуштене воде не смеју угрозити II класу вода. Наведена законска обавеза је имплементирана у Студији (8.4.3 и 4.10) као обавеза ЕПС/РБ Колубара.

28. У вези са предходним тачкама-примедбама дефинисати места изливања отпадних вода у рецепијент, како би се предвидео будући мониторинг.

Одговор: Примедба отклоњена. Положај станица за узимање узорака је на стационарним објектима који се лако могу идентификовати:

-мост преко реке Пештан,

-испусти отпадних вода у рецепијент (пре и после испуста).

29. У Студији није тачно дефинисан простор за одлагање отпадних материјала који настају у току извођења радова (отпадних уља, мазива, пластичне амбалаже и сл.). Водни услови-тачка 4.9.

Одговор: Примедба је отклоњена. У Плану управљања отпадом анализирати потребу за изградњом новог складишта отпада, а тренутно отпад складиштити на три локације:

-Управна зграда Помоћне механизације са припадајућим радионичким простором, складиштем за гориво и магацинским простором за уља и масти.

-Складиште отпада на „Пољу Д“.

-Складиште отпада на „Пољу Б“, (8.3.1).

30. Поглавље 4. Приказ главних алтернатива. Треба детаљније и прегледније приказати. Наиме, ово поглавље не садржи неке од тачака предвиђене правилником, а сматрам да су битне. Неопходно је дати: план реализације пројекта, односно временски распоред за извођење пројекта, као и за његово функционисање и престанак функционисања: датум почетка и завршетка извођења: контролу загађења: уређење одлагања отпада: уређење приступа и саобраћајних путева: одговорност и процедура за управљање животном средином, обуку, мониторинг, планове за ванредне прилике и др.

Одговор: Примедба је отклоњена у поглављу 4.4.

31. Поглавље 3.2 Нигде није графички приказана динамика напредовања површинског копа. Потребно је приказом динамике развоја површинског копа покрити кључне године.

Одговор: Примедба отклоњена (Поглавље 3.2.6. - Прилог 3а,3б,3в.).

32. На стр. 55 Слика бр. 4.2.3.1. није јасна и читљива. Учинити је јасном и видљивом јер овако нема функцију.

Одговор: Примедба отклоњена (Поглавље 4.2.3.).

33. Стр. 108 текст „Како се мерна места распоређена у непосредној близини саобраћајнице могу се сврстати у зони 5 са граничним вредностима од 65 dB(A) за дан и вече 55 dB(A) за ноћ“. У овом случају је зона 5 дискутабилна . Будући да зонирање није извршено , на обрађивачу је да усвоји зону. Локација (село Зеоке), јесте поред саобраћајнице али по дефиницији Уредбе, Зона 5 је окарактересина као: Градски центар, занатска, трговачка, административно управна зона са становима, зона дуж аутопутева, магистралних и градских саобраћајница, што село Зеоке свакако није.Требало је усвојити зону 3- чисто стамбена подручја.

Одговор: У складу са утицајима регионалних и градских саобраћајница, са аутобуским и теретним транзитом, и активне зоне рударских радова (индустријски и производни објекти Огранка Колубара), дефинитивно сматрамо да је предметно подручје у акустичној зони 5. (Правилник о методологији за одређивање акустичних зона (“Сл.гласник РС“, бр.72/10).

34. Поглавља 5.1. Становништво. Дати су подаци о насељености и концентрацији становништва. Није приказано стање, односно извештај о тренутном стању здравља становништва како би се могао пратити утицај планираног пројекта на људско здравље.

Одговор: Примедба отклоњена. Додато је у поглављу 5.1.

35. Потребно је урадити Студију катастра флоре и фауне на предметном подручју, пре почетка планираних радова. Приказани подаци о флори и фауни дати су за шире подручје Лазаревца који су прикупљени за потребе израде Студије о процени утицаја на животну средину I фазе регулације реке Пештан.
- Одговор:** Подаци о флори и фауни су синхронизовани из докумената Студије о процени утицаја на животну средину I фазе регулације реке Пештан и Студије катастра флоре и фауне на површинском копу „Поље Ц“ који се просторно налазе у границама које ова Студија описује.
36. Неопходно је испитати стање квалитета речног наноса у водотоцима низводно од копа, као потецкијални загађивачи пољопривредног земљишта.
- Одговор:** Примедба је отклоњена. На основу Уредбе о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту (Службени гласник РС, бр. 30/2018), анализиран је квалитета земљишта - речног наноса. Узорковање земљишта - речних наноса, извршила је Лабораторија заштите на раду и заштита животне средине „Београд” доо Београд, Дескашева 7, са 6 мерних места на локацији Огранка Колубара. Извештај о испитивању, узорковање земљишта - речних наноса, налази се у прилозима Студије. 5.3.1.
37. Тренутно стање подземних вода дато је само на основу 2 узорка (локација два бунара). Мишљења сам, како би се утврдио утицај експлоатационог поља на квалитет подземних вода неопходно је утврдити квалитет подземних вода на више мерних места: Такође је потребно да се дефинише, на основу тренутног стања квалитета, о којој класи подземних вода се ради. С обзиром да је Водним условима дефинисана I класа (тачка 4.10).
- Одговор:** На основу тренутног стања квалитета, класи подземних вода је дефинисана као I класа, што је дато и у Водним условима (тачка 4.10). Убачено у 5.3.2. Обзиром да се радио о истом аквиферу, а да је основ за испитивање квалитета подземне воде Правилник о хигијенској исправности воде за пиће („Службени лист СРЈ“ бр. 42/98 и 44/99), из постојећих бунара за снабдевање водовода пијаћом водом. Сматрамо да су резултати испитивања подземних вода релевантни за подземни аквифер. Подземне воде одговарају дозвољеним вредностима.
38. Квалитет површинских вода дат је само на основу три узорка (2 – река Пештан: Буровачки поток). Потребна је гушћа мрежа мерења на адекватним местима, односно на местима где је планирано испуштање отпадних вода. Неопходно је дати квалитет реке Пештан при ушћу у Колубару, као крајњег реципијента.
- Одговор:** Примедба је отклоњена. Допуњени су резултати мерењима површинских вода, а место узорковања су: Колубара пре улива Пештана, Колубара после улива Пештана, Поље Б – Церовити поток, Пештан топовод стакленик. Резултати мерења су у прилозима, и у поглављу 5.3.2.
39. Шта значи констатација на стр.32. „Доњи ток реке Пештан од ушћа у Колубару до насеља Барошевац“. Логично би било од насеља Барошевац до ушћа у Колубару!
- Одговор:** Хидролошки се увек посматра од ушћа тока узводно.
40. Квалитет ваздуха, за „Поље Е“ дат је на основу мерења из 2016.године и то не само 5 локација. Да ли постоје новија мерења ? Резултати испитивања показују да, осим чађи који

повремено прекорачује граничне вредности, остали параметри немају прекорачење. Мишљења сам да приказани подаци не приказују стварно стање квалитета ваздуха с обзиром на положај предметног копа.

Одговор: За наручиоца ЈП ЕПС, Огранак Колубара, урађено је мерење квалитета ваздуха, у зони утицаја ПК „Поље Е“. Узорковање ваздуха ради одређивања стања животне средине тј. утврђивања квалитета ваздуха, извршено је у периоду 30.01.2016. – 01.03.2016 (Извештај о испитивању бр. 24-1625/15-0), која је радила акредитована Лабораторија за заштиту радне и животне средине, Заштита на раду и заштита животне средине „Београд” доо, Београд, Дескашева 7. За праћење стања животне средине извршено је узорковање, када је ваздух најоптерећенији (у току рада багера, свих топлана, ТЕ Колубара Б, Колубара-Прераде, такође и индивидуалних ложишта).

Појединачно узорковање свих поменутих узорака је 24 сата. Узорковање се вршило на 5 мерних места за период 30.01.2016. – 01.03.2016.,

1. мерно место бр. 1 - ММ 1 Домаћинство Слободана Милојевића, село Зеоке,
2. мерно место бр. 2 - ММ 2 Капија код булдожерске радионице, село Зеоке,
3. мерно место бр. 3 - ММ 3 Капија код управне зграде поља Д, Мелошевац,
4. мерно место бр. 4 - ММ 4 Домаћинство Тадић Милована, Тадића брдо, Бурово,
5. мерно место бр. 5 - ММ 5 Домаћинство Радосављевић Дејана, село Дрен.

Обзиром да је Извештај о испитивању квалитета ваздуха радила акредитована лабораторији, немамо разлога да сумњамо у презентоване резултате.

41. Обрађивач Студије није навео када је тачно мерена бука (да ли у току рада рударске механизације).

Одговор: Бука је мерена у току рада рударске механизације. Убачено је у поглавље 5.3.4.

42. Рокови измештања појединих објеката планирани до половине 2019. године нису усклађени са радовима на отварању површинског копа. Као нпр. река Пештан I фаза измештања – до половине 2019. године; Пут Вреоци Барошевац- I фаза измештања до половине 2019. године и др. Ускалдити радове са релевантним временом.

Одговор: Проблеме које је Огранак Колубара имала, почевши од доношења и усвајања Просторног плана, и Техничке документације долази се до неусклађености динамике отварања површинског копа и претходних радова тј. Измештању инфраструктурних објеката.

43. У оквиру поглавља 5. Приказ стања животне средине на локацији и ближој околини, у одељку 5.2. Флора и фауна наводи се да су „уочени проблеми у вези непостојања или неажурних информација о флори, фауни, стаништима и биодиверзитету, који су последице несистематског мониторинга и недостатка катастра о стању животне средине“. Те се након тога наводе литературне јединице на основу којих је извршена инвентаризација флоре и фауне затим следи крајње хаотичан и не сређен текст о сисарима са нелогичним поставкама појединих пасуса, погрешно пребројаним укупним бројевима врста, те несувисло постављеним приказима ловних и трајно заштићених врста сисара на основу ловачких прописа, који се завршава са неправилно исписаним називима птица (?) од којих неке носе називе са хрватског говорног подручја, на пример шкањац мишар, ветрушка кликтавка, црвеноноги соко и др. Док су у листама врста прецизно написана њихови називи, дотле се у тексту који би требало да представља анализу тих листа налазе небројене, каткада смешне

конструкције и словне и материјалне грешке, на основу којих се може закључити да их је састављало неко коме материја никако није блиска. Осим тога, на слици 5.2.2. на којој је иза имена „Кошута-срна“ (?) написан латински назив за срну *Carpeolus carpeolus* је уствари представљено лане северноамеричког белорепог јелена *Odocoileus virginianus*, што је потпуно непримерено. Затим следи део са листама птичијих врста које су сврстане према типовима станишта које делују крајње коректно. Међутим, следи део који говори о инсектима, који је очигледно некритички однекле преписан, па се најпре говори о систематској подели инсеката, да би на крају тог пасуса његов аутор „поентирао“ навођењем директно корисних инсеката – пчела и свилопреља (!) од којих овај последњи више не егзистира у природи. Покушавајући да убеди читаоца да познаје материју, аутора овог дела Студије на крају дела текста о инсектима изненада наводи широко распрострањену врсту вилиног коњица *Stoicothemis erythraea* уз извод о њеним основним карактеристикама, остављајући читаоца у недоумици зашто је она тако важна и који је разлог за њено посебно истицање. У делу који се односи на ихтиофауну помиње се сигурна и потенцијално присуство неколико врста, при чему се аутор позива на референцу – Јаћимовић и сар. (2011), али се пуна референца не наводи више нигде у тексту Студије. У делу текста насловљеном "Водоземци" разматрају се повремено и гмизавци. На крају у делу „Закључци“ наводи се низ непрецизних, паушалних наивних, па и неистинитих тврдњи које говоре о слабом познавању релевантне литературе и флоре и фауне уопште.

Одговор: Примедба је отклоњена. За подручје Огранка Колубара извршена су истраживања свих предметних група флоре и фауне које су документоване за подручје Огранак Колубара са непосредном и широм околином:

За потребе Студије о процени утицаја на животну средину I фазе регулације реке Пештан и контроле отицања поплавних вода (Институт за водопривреду „Јарослав Черни“ Београд, мај 2017), обављена су два изласка на терен, приликом чега је вршено: бележење типова вегетације и врста васкуларних биљака методом трансекта, преглед потенцијалних диверзитета (микро)станишта реке Пештан. Током израде Студије, коришћени су подаци претходних истраживања (пројектни извештаји, публиковани подаци, подаци базе података ВАЕС ex situ, као и подаци којима располаже Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“.

Материјал на основу кога је вршена процена разноврсности фауне реке Пештан прикупљан је током 2002., 2006. и 2009. године на три локалитета. Два су лоцирана у регулисаном делу тока, на 1,5 km од ушћа и на 3 km од ушћа у Колубару, док се трећи локалитет налази у нерегулисаном сектору – локалитет Вреоци. Анализа риблије фауне вршена је електроизловом, на доњем делу тока реке Пештан. Урађена је Студија катастра флоре и фауне на површинском копу „Поље Ц“, (Завод за заштиту природе Републике Србије, 2013. година).

Током теренских истраживања, код израде Студија катастра флоре и фауне фотодокументоване су биљне и животињске врсте и њихова станишта, типови станишта, шумске површине а ГПС уређајима забележени су подаци о њиховој локацији. ГИС подаци, фотографска грађа и све детерминисане врсте унете су у Информациони систем Завода. Информациони систем послужио је као основа за израду картографских прилога студије. Сав сакупљени теренски материјал обрађен је и депонован је у Хербарској и Ентомолошкој збирци Завода. За потребе израде Студије о процени утицаја на животну средину експлоатације површинског копа „Поље Е“, достављени су и обавезујући су услови Завода за заштиту природе Републике Србије (Решење бр.020-2930/3 од 27.11.2018. године).

Примедба је отклоњена, у тачки 5.2, а основни извор Студија катастра флоре и фауне на површинском копу „Поље Ц“, (Завод за заштиту природе Републике Србије, 2013. година).

44. У Студији у оквиру анализе површинских вода нигде нису анализирани морфолошке промене речних корита које могу настати као резултат измена речних корита, а које су пратиле већину досадашњих измена. У периоду од последњих 80 година, неколико пута су се догађале драстичне морфолошке промене у речном кориту Пештана. Пре регулације Колубаре Пештан се уливао у њу код Дражевца, а код Степојевца је примао своју највећу притоку, Турију. Након регулације, висинска разлика дна реке Пештана и дна реке Колубаре износила је 3,8 m, услед чега је формиран брз оток у природном материјалу, дужине око 150 m. Ово је довело до појаве и веома брзог напредовања регистроване ерозије у кориту Пештана, што је иницирало нове регулационе радове са новим последицама.
45. Негативни утицаји морају бити анализирани кроз промену интензитета флувијалне ерозије. Ово се посебно односи на промене интензитета миграције речног корита (ерозију обала), као и вертикалну ерозију. Важно би било анализирати и промене режима проноса речног наноса (псамолошке анализе) у сектору Колубаре и Пештана низводно од извршених радова.
46. Како је у „Анализи утицаја регулације Колубаре на сектору низводно од km 37+000, на узводни потез до Лајковца“ (Институт за водопривреду „Јарослав Черни“, 1985. године) истакнуто да су претходне интервенције утицале на интензивирање деформације речног корита на узводном сектору који се манифестовало у бржем рушењу речних обала и одношењу приобалног земљишта, што је условило озбиљне последице, неопходно је размотрити последице измена корита Пештана узводно и низводно од планираних радова.
47. Дакле, на основу сагледавања и анализе планираних и пројектованих рударских активности предвиђених овом студијом, неопходно је извршити и процену утицаја на морфолошке промене речног корита обала узводно и низводно од локације планираних активности.
Одговор на претходне четири констатације: Сви предочени недостаци ове Студије који су у вези са праћењем речних обала, речног дна, псамолошких анализа ће бити детаљно обрађене и мерама дефинисане у оквиру пројектне документације која се бави изменањем корита реке Пештан и пратеће Студије утицаја на животну средину коју израђује Институт „Јарослав Черни“.
48. Изостале су анализе стабилности падина са аспекта могућности настанка Клизишта, тако да би било од велике важности консултовати резултате пројекта BEWARE! Резултати теренских истраживања током 2015. године су показали да је значајан део ове територије угрожен активним и потенцијалним клизиштима.
Одговор: Примедба отклоњена (Поглавље 7.6.)
49. У оквиру поглавља 6.1.2. „Анализа утицаја на квалитет подземних и површинских вода“, неопходно је додати и анализе узорка речног наноса у коритима Колубаре и Пештана, низводно од извршених регулација и испуста. Ранија истраживања показују значајније повећање тешких метала у акумулираном речном наносу Колубаре. Ово је од посебне

важности у плавним зонама, а овакве карактеристике наноса представљају опасност по пољопривредно земљиште које је доминантно у наведеним атарима.

Одговор: Примедба је отклоњена. На основу Уредбе о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту (Службени гласник РС, бр. 30/2018), анализиран је квалитет земљишта - речног наноса. Узорковање земљишта - речних наноса, извршила је Лабораторија заштите на раду и заштита животне средине „Београд” доо Београд, Дескашева 7, (Извештај о испитивању бр. 24-1-1916/19-03 од 05.12.2019.год.) са 6 мерних места на локацији Огранка Колубара. Извештај о испитивању, узорковање земљишта - речних наноса, налази се у прилозима Студије, поглавље 5.3.1

50. У поглављу 6.1.1. Квалитет ваздуха дат је приказ резултата моделирања суспендованих честица РМ10. Да би се процена утицаја емисије суспендованих честица на квалитет ваздуха извршила моделирањем, потребно је при развоју модела имати у виду следеће а тако и аргументовати резултате моделирања:

Одговор: (Поглавље 6.1.1.).

51. Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, број 11/2010, 75/2010 и 63/2013)у прилогу IX дефинише захтеве за примену модела за квалитет ваздуха. Када се за оцењивање користи модел за квалитет ваздуха, уз референце за опис модела морају бити дати и подаци о његовој несигурности.

Одговор: Несигурност моделовања је Уредбом дефинисана као максимална девијацијаизмерених и израчунатих нивоа концентрација током целе године (не узимајући у обзир време догађаја), што представља најједноставнији облик прорачуна несигурности. Треба имати у виду да је мерење вршено у 2016. години а прорачун рађен за 2018/2022. годину, што, узевши у обзир горе наведену дефиницију и значајну промену екстерних фактора, чини прорачун несигурности несврхисходним. Како би се испоштовао легислативни захтев, несигурност је ипак израчуната. На пет постојећих мерних места иста варира од +12% до +47%. Треба скренути пажњу да је модел у свим случајевима дао веће вредности концентрација од оних измерених. (Поглавље 6.1.1.)

52. Потребно је експлицитно дефинисати време усредњавања резултата моделирања као и да ли се ради о првој највећој вредности или већ којој. Ово је битно због поређења резултата моделирања са граничним вредностима при давању оцене.

Одговор: Како је сходно Уредби гранична вредност за РМ10 дефинисана за период усредњавања од једног дана, управо је због поређења са овим вредностима и време усредњавања резултата моделовања одређено за један дан и то узимајући прву највећу вредност (најнеповољнији сценарио). (Поглавље 6.1.1.)

53. Да би моделирање дало аутентичне резултате у светлу метеоролошких прилика на анализираном подручју и да би развијени модели били прихваћени за процену утицаја неког полутанга на квалитет ваздуха препорука је (US EPA) да се при моделирању користе метеоролошки подаци за период од најмање 3 до 5 година.

Одговор: Орографске карактеристике разматраног подручја су знатно измењене током последње две године услед напретка радова површинског копа „Поље Ц“. Метеоролошка станица Колубара Б, чији резултати су коришћени у прорачуну, се налази на таквој позицији да би коришћење метео података из ранијег временског периода (када је морфологија

терена била драстично другачија) довела до нетачних резултата моделовања. (Поглавље 6.1.1.)

54. Светска и домаћа искуства при моделирању дистрибуције суспендованих честица са површинских копова угља сугеришу да се извори типа механизације (роторни багер, дреглајн, одлагач, пресишна станица, булдозер) моделирају као запремински извори а не као тачкасти. Тачкасти извори се претежно користе за моделирање емисије гасова из димњака или сличних испуста гасова.

Одговор: Твдња је апсолутно тачна, али AUSTAL2000 не подржава запреминске изворе. Мишљења смо да је грешка која се овим путем прави занемарива ако се у обзир узму положај рударске опреме и површина која је обухваћена моделовањем. (Поглавље 6.1.1.)

55. За проверу и калибрацију емисија суспендованих честица при извођењу рударских радова може се користити Приручник прегледа емисије Европске агенције за заштиту животне средине (EMEP/EEA air pollutant emission inventory guidebook). Предложени приступ је користан и потребан за проверу планираних емисија суспендованих честица. Ни један од наведених захтева и препорука при развоју модела није наведен нити аргументован за развојени модел што доводи у сумњу аутентичност приказаног модела. Овоме треба додати и велику непрегледности слика са контурама концентарација суспендованих честица. Постављају се питања: где су најближи стамбени објекти, зашто је приказ дат само до зоне 100 mg/m^3 итд. (Поглавље 6.1.1.)

Одговор: Прорачун вредности укупних емисија на нивоу површинског копа је вршен коришћењем EMEP/EEA air pollutant emission inventory guidebook 2019- 1.B.1.a Fugitive emissions from solid fuels: coal mining and handling за Tier 1 и у складу са смерницама US EPA AP 42. Пропуст је обрађивача што ови подаци нису унети у Студију.

Спољашња црвена линија на моделу се налази на удаљености од 2 km од планиране границе површинског копа и унутар ње неће бити објеката који нису експропријисани Из истог разлога је и мапа моделовања простирања PM10 дата до концентрације од 100 mg/m^3 . (Поглавље 6.1.1.)

56. У Решењу којим се одређује обим и садржај Студије у тачки 5 наведен је захтев: „Детаљно приказати утицај распрострањања суспендованих честица и буке, као и промену режима подземних вода услед измештања реке Пештан, како се мерама заштите животне средине, тако и без њих, путем адекватног моделовања“. У Студији нису приказани резултати моделирања утицаја распрострањања суспендованих честица при примени предложених метода и поступака заштите од праšине што би аргументовало ефикасност њихове примене.

Одговор: Моделовање распрострањања суспендованих честица без мера заштите је показало да не постоје прекорачења, тако да није било потребе уводити и моделовање са мерама заштите. (Поглавље 6.1.1.)

57. Поглавље 6.1 – Зашто нису извршена моделирање ваздуха и буке за 2033 годину, пошто се тада очекује највећи капацитет рада, према динамици откопавање табела 3.2.4.1. Динамика откопавања на ПК поље Е.

Одговор: (Поглавље 6.1.1.)

58. Зашто није при моделирању ваздуха и буке узета у обзир вредности амбијенталне концентрације PM10 и нивоа буке (background concentration and background noise) које су добијене мерењима нултог стања.

Одговор: У моделовању нису разматране позадинске концентрације PM10 и буке јер:

-софтвери резултате мерења користе као начин калибрације добијених резултата моделовања у односу на реално (измерено стање). Нулто стање је рађено у 2016. години, док су модели за 2018. и 2022. годину. Почетак и напредак рударских радова на подручју од интереса већ је у довољној мери изменио екстерне факторе који утичу на резултате прорачуна (морфолошке промене, експропријација), тако да би се коришћењем података о амбијенталним концентрацијама направила већа грешка него у случају када се ти подаци не користе;

-није позната тачна динамика експропријације, те стога није могуће утврдити ни тачан положај рецептора а ни положај емитера (са становишта индивидуалних ложишта чији број је на предметном подручју значајан). Узевши у обзир да су мерења нултог ЛП ЕПС Београд стања вршена током зимског периода у околини у којој постоји велики број индивидуалних ложишта (Поглавље 6.1.1.)

59. У оквиру поглавља 6.1. Анализа утицаја на квалитет ваздуха, воде на стр 125. приказано је загађење ваздуха алергеним поленима. С обзиром да је полен дефинисан као природни загађивач („Службени гласник РС“, бр.36/09 и 10/13) без потребно га је приказивати као утицај предметног пројекта на животну средину.

Одговор: Примедба је отклоњена. Загађење ваздуха алергеним поленима је избачено из Студије, из поглавља 6.1.

60. Поглавље 6.1.2. Анализа утицаја пројекта на квалитет подземних и површинских вода се констатује да значајан проблем може да представља бујично изливање водотока, затим настанак ерозивних зона, бујица, поплава и др. С обзиром да река Пештан има бујични карактер, што је на неколико места у Студији и наведено, предвидети адекватне мере у случају поплава, као потенцијални удес.

Одговор: Примедба је отклоњена. Мере у случају поплава, као потенцијални удес, предвиђене су у поглављу 7.5 Велике количине воде и тачки 8.4.3.

61. У оквиру поглавља 6.1.2. Анализа утицаја пројекта на квалитет подземних и површинских вода, обрађена је Израда хидродинамичког модела, затим концепција одводњавања и др. што треба да буде предмет другог поглавља.

Одговор: Студија је урађена према Правилнику о садржини студије о процени утицаја на животну средину „Сл. гл. РС“, бр. 69/2005, члан 3, став 1, тачка 4 (Опис локације на којој се планира извођење пројекта садржи нарочито: податке о изворишту водоснабдевања (удаљеност, капацитет, угроженост, зоне санитарне заштите) и о основним хидролошким карактеристикама): У складу са Правилником Хидрогеолошке карактеристике терена дате су тачки 2.3.4 Студије.

Правилник члан 7, став 1, тачка 1: захтева: Опис могућих значајних утицаја пројекта на животну средину обухвата квалитативни и квантитативни приказ могућих промена у животној средини за време извођења пројекта, редовног рада и за случај удеса, као и процену да ли су промене привременог или трајног карактера, а нарочито у погледу:1)

квалитета вода..). Студија прати захтеве Правилника тако да у тачи 6.1.2. дата Анализа утицаја пројекта на квалитет подземних и површинских вода, што обухвата и Израду хидродинамичког модела и концепција одводњавања.

62. На стр.128. стоји „Планирана санитација насеља у долини Пештана и изградња, односно ревитализација планираних постројења за пречишћавање отпадних вода, доприноси побољшању квалитета алувијалне, повлатне издани на овом подручју“. Објаснити о чему се ради! С обзиром да се нигде у Студији не помињу постројења за пречишћавање отпадних вода.

Одговор: Постројење за пречишћавање санитарно фекалних отпадних вода прдвиђено је у Студија о процени утицаја на животну средину монтажни плаца „Поље Е“. На основу усвојеног квалитета комуналних отпадних вода и са процењеном потрошњом на основу постојећих норматива, дошло се до улазних параметара за ППОВ од 475 m³/дан отпадне комуналне воде са биолошким оптерећењем БПК5 од 180 kg/дан у I фази, односно 950 m³/дан отпадне комуналне воде са биолошким оптерећењем БПК5 од 360 kg/дан у II фази. За овако загађене комуналне воде са потребним високим степеном пречишћавања предвиђен је технолошки процес, који ће се обављати у СБР биолошком реактору.

Планирани објекат је спратности П+1 и пројектован је као постројење за пречишћавање санитарно – фекалних отпадних вода. У приземљу објекта се налазе улазни хол, и техничке просторије. На спрату су просторије за боравак људи. 6.1.2.

63. На стр. 135 се закључује: „Радам бунара неће бити потпуно елиминисана потреба за површинским одводњавањем, мада ће бити значајно смањена“. Шта то значи? Како ће се елиминисати остатак воде? Да ли је у Табели 6.1.2.3. приказана управо тај вишак воде?

Прокоментарисати табелу.

Одговор: Примедба је отклоњена. У циљу обезбеђивања потребне сигурности при површинској експлоатацији неопходно је извршити претходне радове на експлоатационом пољу у функцији заштите површинског копа од вода. Наведени радови се односе на одводњавање експлоатационог поља, и измештање активних водотокова изван експлоатационог поља, формирање ретензија, израду заштитних екрана и бунара, и израду канала по ободу експлоатационог поља за одводњавање атмосферских вода Остатак површинских вода биће прикупљено системом канала и водосабирника, са таложницима. 6.1.2.

64. Део Студије који се односи на Одводњавање површинске воде са копа треба детаљније обрадити. Приказани модели симулације одводњавања нису потпуно јасни.

Одговор: Примедба је отклоњена у тачки 6.1.2. Анализа утицаја пројекта на квалитет подземних и површинских вода - Израда хидродинамичког модела површинског копа „Поље Е“. Одводњавање је детаљно обрађено у Главном рударском пројекту површинског копа поље „Е“, књига III: Технички пројекат одбране копа од воде Свеска 1: Технички пројекат одбране копа од површинских вода, Свеска 2: Технички пројекат одбране копа од подземних вода.

65. У делу отпадним водама наводе се отпадне воде из технолошког процеса и санитарно фекалне воде. Шта се дешава са процедуром водом са одлагалишта? Нигде се не помиње.

Одговор: Примедба је отклоњена у поглављу 6.1.2. Као отпадне материје јавиће се:

-отпадна вода из технолошког процеса (процедне воде са копа и одлагалишта) и атмосферске воде,
 -санитарно-фекалне отпадне воде.

Отпадна вода из технолошког процеса, атмосферске воде, процедурне воде са копа и одлагалишта сакупљају се у водосабирник са таложницима. Вода без муља системом пумпи преко ценовода испумпава у реципијент, реку Пештан.

66. Извршити прорачуне за одређивање количине сувишних атмосферских вода на усвојених вредности (видети примедбу 9) и на основу тих прорачуна утврдити процену утицаја великих количина воде и вези стим предвидети мере заштите. Коришћењем тих података треба извршити потребне хидролошко-хидрауличне прорачуне великих вода за оне водотоке за које се рекогносцирањем терена утврди да могу угрозити планиране објекте и радове.

Одговор: Примедба је отклоњена. (Поглавље 6.1.2.)

67. Студија треба да садржи, као посебну тачку (у оквиру поглавља 6): Утицај пројекта на објекте инфраструктуре са посебним освртом на стамбене објекте, с обзиром на близину рубних ивица насеља.

Одговор: Сво становништво и објекти који су угрожени рударским радовима а у зони су утицаја ПК „Поље Е“ биће обухваћени експропријацијом. Грађевине и инфраструктурни системи које су предвиђене за рушење услед извођења предложеног пројекта су дате у поглављу 5.5.1.

68. Такође, потребно је приказати (у оквиру поглавља 6): „Приказ узајамних, кумулативних утицаја елемената садржаних у анализи могућих утицаја“, а не како је то дато у оквиру поглавља 5 (тачка 5.7.).

Одговор: Примедба је отклоњена. У поглављу 5.7. Међусобни однос наведених чинилаца је пребачена са предложеним називом као 6.9 Приказ узајамних, кумулативних утицаја елемената садржаних у анализи могућих утицаја.

69. На стр.141 текст. „Угрожавањем животне средине је приступно и услед буке, али треба имати у виду да интезитет емитоване буке знатно и релативно брзо опада са повећањем растојања од извора буке (од 80 dB на извору буке до чак 5 dB и на 500 m од копа)“. Бука од „5 dB“ у животној средини је тешко достижна, посебно у таквом окружењу. Чак и шум ветра, шуштање лишћа и сл. има већи ниво буке. Проверити ову тврдњу.

Одговор: Основни извор буке тј. његов интезитет емитоване буке знатно и релативно брзо опада са повећањем растојања од извора буке (од 80 dB на извору буке до чак 5 dB и на 500 m од копа). Наравно да мерења буке у животној средини, показује кумулативну буку из окружења. Ово је само доказ да са повећањем растојања, смањује утицај рударске механизације на становништво и животну средину.

70. На стр.142. текст: „Са друге стране емисије буке су сталне пошто рудници раде 24 часа дневно, укључујући дане викенда и државних празника, па дуготрајно излагање и нижим нивоима буке може довести до неуролошких и кардиоваскуларних сметњи код запослених, мада не постоје докази за случај преношења буке из радне у животну средину“. Смела тврдња, требало би је поткрепити чињеницама.

Одговор: Примедба је отклоњена. Избачено је из текста Студије.

71. На стр.143. Мапирање и предикција буке. У тексту нема позива на пиже наведене слике. Сlike се приказују одједном, без претходног увођења читаоца Студије у њихов смисао и значај. На сликама нема објашњења шта две црвене лине. Нема приказаних најближих стамбених објеката.

Одговор: (Поглавље 6.1.1.)

72. Просторним планом општине Лазаревац из 2012 године, дефинисани су критеријуми заштите животне средине од негативних утицаја привредних делатности, у табели 12. минимални услови за лоцирање привредних делатности (стр 44-45 просторног плана) је дефинисано заштитно растојање у зависности од категорије предузећа. С обзиром да Колубарски копови заузимају велику површину могу се сврстати у категорије Г или Д. За те категорије заштитно растојање је од 500-1000m за категорију Г и >1500 m за категорију Д. У Студији нигде није приказано колико се стамбених објеката налази у овим зонама у доносу на коп и одлагалиште.

Одговор: Примедба није усвојена. План генералне регулације за подручје насеља Барошевац, Зеоке, Медошевац и Бурово (Сл.лист града Београда 58/2008) примарно (основно) покрива обухвата утицај површинских копова Поље „А”, Поље „Б/Ц” и Поље „Е” укупне површине од 3568,57 ha. Урбанистичким планом обезбеђује се плански основ за планирани развој рударских радова, године, пресељење (делова) насеља, измештање водотока и инфраструктурних система као и за развој делова насеља који неће бити угрожени рударским радовима. Поред планског хоризонта, Урбанистичким планом резервише се простор и за развој подручја и у постпланском периоду.

У претходно наведеном основном документу, не постоји обавезно заштитно растојањима између потенцијалних извора опасности у кругу и стамбених насеља, тј. Дефинисано заштитно растојање у зависности од категорије предузећа. Такође сматрамо да услови за лоцирање привредних делатности и заштитна одстојања која су (дефинисана према Guidance SFK/TAA-GS-1 CL.SEVESO II Directive), не односе се на површинске копове. Независно од наведених чињеница ЈП ЕПС, Огранак РБ Колубара, кроз мере које су дате у Студији о процени утицаја на животну средину (међу којима је и експропријација) има обавезу да не утиче негативно на околно становништво.

Зона Колубарског лигнитског басена је подручје обухваћено Просторним планом подручја посебне намене Колубарског лигнитског басена, односно оне катастарске општине на којима се налазе површински копови и објекти рударско-енергетско- индустријског система, или у којима је планирано ширење копова или измештање делова насеља и инфраструктурних система, Приликом формирања нових привредних објекта и зона утврђују се урбанистичка правила и услови заштите животне средине за одређене еколошке категорије предузећа која се заснивају на минималним планским површинама круга предузећа и обавезним заштитним растојањима између потенцијалних извора опасности у кругу и стамбених насеља. Обзиром да су услови за лоцирање привредних делатности и заштитна одстојања су, дефинисани према Guidance SFK/TAA-GS-1 CL.SEVESO II Directive, при чему „Поље Е“ није Севесо постројење, тако да се заштитна одстојања не односе на „Поље Е“.

СЕВЕСО постројење, односно постројење у којем се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна опасна материја у једнаким или већим количинама од прописаних, јесте техничка јединица унутар комплекса где се опасне материје производе,

користе, складиште или се њима рукује. Постројење укључује сву опрему, зграде, цевоводе, машине, алате, интерне колосеке и депое, докове, истоварна пристаништа за постројења, пристаништа, складишта или сличне грађевине, на води или копну, а које су нужне за функционисање постројења.

Делатности, које су обухваћене у дефинисању СЕВЕСО постројења обухватају следеће: прерада воде, производња и снабдевање паром и топлим водом, трговина на мало моторним горивима, вађење сирове нафте, производња термоелектричне енергије, производња осталих органских хемикалија, трговина на велико чврстим, течним и гасовитим горивима и сличним производима, електропривреда, узгој живине, производња сладоледа, производња млечних производа, прерада и конзервирање мекушаца, производња боја и лакова, производња вештачких ђубрива и азотних једињења, прерада и промет нафте и деривата нафте, трговина на велико чврстим, течним и гасовитим горивима, производња пластичних маса у примарним облицима, трговина на велико ђубривима и хемијским производима за пољопривреду итд.

„СЕВЕСО оператер“ је свако физичко или правно лице које, у складу са прописима, управља постројењем, односно комплексом или га контролише или је овлашћен за доношење економских одлука у области техничког функционисања постројења, и као такав има законом прописане обавезе према надлежним институцијама у смислу заштите животне средине, као и припремљене активности и мере за околне области за ублажавање последица евентуално насталог ризика. На основу Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Сл. Гласник РС” бр. 135/04 и 25/2015) и Правилника о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса („Службени гласник РС”, бр. 41/10), носилац пројекта није у обавези да има:

- Извештај о безбедности,
- План заштите од удеса,
- Политику превенције удеса,
- Сва остала документа у смислу ажурирања, допуне и обнављања постојећих .

Класе опасности сустанци и смеша одређују се у складу са Правилником о листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте докумената које израђује оператер СЕВЕСО постројења, односно комплекса („Службени гласник РС”, бр. 41/10, 51/15 и 50/18).

73. У поглављу 6. Опис могућих утицаја, пројекта на животну средину, флора и фауна се помињу у одељку 6.4. анализа утицаја пројекта на екосистем, где се дају уопштене констатације.

Одговор: Осим појашњења (екосистем, биотоп, биоценеза..) који је дат у првом параграфу, остатак текста се директно односи на флору и фауну на подручју утицаја ПК Поље Е.

74. Поглавље 7. Процена утицаја на животну средину за случај удеса. Требало би мало детаљније обрадити и презентирати, односно сваки потенцијални удес обрадити по тачкама. У оквиру овог дела нису дате процене утицаја у случају клизишта, затим обрушавања одлагалишта који представљају потенцијалну, реалну опасност по животну средину, самозапаљивање отпада.

Одговор: Примедба је отклоњена у поглављима 7.6 и 8.4.4

75. Ово поглавље не садржи: Мере превенције, приправности и одговорности за удес:

Одговор: Примедба је отклоњена. Мере отклањања последица удеса (санације) су обрађене у поглављу 8.2.

76. Обрађивач није приказао анализу гасова из самозапаљивања угља који је наведен као потенцијални удес. Исто важи и за самозапаљивање отпада, с обзиром да се генеришу велике количине истог. На стр. 148. стоји „Приликом откривања угља постоји опасност од пожарних гасова издвојених у ваздушну средину, с обзиром на то да се примењују машине великих инсталисаних снага, а транспорт јаловине се обавља гуменим тракама великих дужина“.

Одговор: Примедба је отклоњена. Подаци о могућности самозапаљења и експлозивности угља, и анализа гасова угља дати су у поглављу 5.3.3.1.

77. Поглавље 8. Опис мере за спречавање. Ово поглавље преуредити, односно приказати: Мере заштите у току отварања копа: Мере заштите у току редовног рада пројекта копом и мере заштите по престанку рада пројекта.

Одговор: Поглавље 8 је обрађено у складу са Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину (Службени гласник Р. Србије бр. 69/2005).

78. Обавезно урадити и анализирати ружу ветрова која је изостављена у приказу климатских елемената, а неопходна је за разматрање преношења загађујућих материја.

Одговор: Примедба је отклоњена (Поглавље 2.5.).

79. У поглављу 8. Опис мера предвиђених у циљу спречавања, смањења и где је то могуће, отклањања сваког значајнијег штетног утицаја на животну средину, флора и фауна се помињу само у делу 8.3.2. Рекултивација и санација, односно делу Биолошка рекултивација, као и 8.6.4. Визуелни идентитет простора.

Одговор: Флора и фауна је обрађена у складу са Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник Р. Србије“ бр. 69/2005)

80. Што се тиче локалног водовода, обзиром на постојање локалног изворишта – бунара (у Студији означено као ППВ1 Медошевац, мада терминологија није до краја јасна и усклађена) из ког се околна насеља снабдевају водом за пиће, Студијом би било потребно дефинисати и одређене мере заштите истог. Законом о водама је предвиђено да се за свако извориште одреде зоне санитарне заштите, где су за сваку зону прописана одређена правила понашања. Свакако је мониторинг на изворишту неопходан. Такође, не би било лоше да се у оквиру Студије да прегледна ситуација на којој се види локација бунара у односу на поље Е и Д.

Одговор: Појашњењима и допуном поглавља 2.4. отклоњена је примедба, односно сугестија.

81. На ситуацији приказати положај тренутног и будућег изворишта водоснабдевања у односу на простор на коме ће се вршити радови (откоп угља и одлагање јаловине). У оквиру поглавља 8. предвидети меру којим се за стална изворишта предвиђа израда Елабората о зона санитарне заштите, а за привремене мере заштите квалитета подземних вода.

Одговор: Појашњењима и допуном поглавља 2.4. отклоњена је у поглављу примедба, односно сугестија. Што се тиче Зона санитарне заштите сталних изворишта, оне су обрађене и приказане у постојећој документацији предметних изворишта.

82. У оквиру поглавља 8. предвидети меру којом се налаже успостављање континуалног водоснабдевања становништва у околним насељима пре почетка рударских радова.

Одговор: Паралелно са рударским радовима, увек се водило и води се рачуна да локално становништво буде уредно снабдевано, о чему сведочи урађена Пројектна документација и радови изведени по истој, чак се води рачуна и о становништву које се налази ван експлоатационог поља, а географски и организационо су упућени на снабдевање из предметних водовода.

83. С обзиром да ће приликом рударских радова доћи до рушења одређеног броја бунара на изворишту „Медошевац“, предвидети меру којом се ублажавају утицаји на квалитет подземних вода у оквиру поглавља 8.

Одговор: Обрађивачу није јасно зашто би се квалитет подземних вода погоршао због рушења одређеног броја бунара.

84. У оквиру поглавља 8. предвидети мере поступања са грађевинским отпадом.

Одговор: Примедба је отклоњена у поглављу 8.3.1

85. Поглавље 8. је потребно додати у смислу да информације које су приказане у оквиру овог поглавља, а тичу се описа техничког решења/начина третирања отпадних материја и могућих утицаја на животну средину пребаце у за то одређена поглавља, а да се у мере дате у оквиру Поглавља 8. формулишу тако да представљају обавезу Носиоцу пројекта.

Одговор: Примедба је отклоњена. Поглавље 8 је обрађено у складу са Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину (Службени гласник Р. Србије бр. 69/2005).

86. Поглавље 8.2. Мере које ће се предузети за случај удеса. Ово поглавље је потребно детаљније обрадити. Наиме, за сваки од потенцијалних удеса приказати мере и решења. Посебно обратити пажњу на следеће акциденте: клизишта, обрушавања завршних косина, обрушавања одлагалишта и др.

Одговор: Примедба је отклоњена у поглављу 8.4.4.

87. Предвидети мере и решења за спречавање појаве нестабилности завршних и радних косина површинског копа као и описати мере и решења која ће се предузети за спречавање појаве нестабилности одлагалишта, као и мере које ће се предузети у случају њихове појаве (Решење завода за заштиту природе од 29.11.2018.).

Одговор: Примедба је отклоњена у поглављу 8.4.4.

88. Како би било могуће предвидети штетне последице које настају активностима површинског копа обавеза инвеститора је да пре почетка радова изврши сва мерења угрожених чинилаца живиотне средине и констатује тзв. нулто стање које ће служити као репер Пештан узводно и низводно од планираних активности, реконструисати промене током претходног периода, снимити рецентно стање, успоставити мониторинг интезитета процеса ерозије обала.

Одговор: Примедба је отклоњена. Налази се у документацији измештање реке Пештан.

89. Констатација на стр.203 (последњи пасус). „У току рада површинског копа водити рачуна о могућој појави клизишта, улегнућа, одрона, спирања, јаружања и др. У случају њихове појаве предузети одговарајуће мере, а након санације установити редовно праћење стања, а све у циљу заштите људи, објеката и механизације, као и околног терена“. Зар није основни циљ овог поглавља, а и студије у целини, предложити МЕРЕ И РЕШЕЊА у циљу спречавања, смањења и отклањања штетног утицаја, а не само констатовати да исти постоје и да треба предузети одговарајуће мере.

Одговор: Примедба је отклоњена у поглављу 8.4.4

90. Предвидети заштитни, зелени појас, на довољној удаљености од предметног пројекта.

Одговор: Због динамике рударских радова и планиране експропријације земљишта сматрамо да је подизање зеленог појаса неоправдано. Достижање функционалне старости појаса ће каснити у односу на напредовања копа као извора загађења. У Плану рекултивације предвидети заштитни, зелени појас, на довољној удаљености од предметног пројекта, на површини која није обухваћена рударским радовима. Примедба је отклоњена у поглављу 8.3.2.

91. На стр. 149. изведен је следећи закључак: „Не очекује се значајан утицај пројекта на здравље становништва“. Поставља се питање: На основу којих параметара је изведен наведени закључак, с обзиром да се на неколико места у Студији наводи да је потенцијални проблем за становништво управо утицај површинске експлоатације угља на здравље становништва, и при том су наведене болести које изазивају поједини утицаји. Управо се на стр. 148. констатује да су основне опасности по људско здравље угљена прашина и бука.

Одговор: За потребе Огранка Колубара урађена је анализа здравља становништва Барошевца (Студија о процени ризика који се односи на безбедност и здравље друштвене заједнице захваћене активностима на „Пољу Ц“ и „Тамнава западно поље“, АД Заштита на раду и заштита животне средине „Београд, 2012. година) као и Анализа здравственог стања становника насеља Бурово на основу података рутинске статистике, Институт за јавно здравље Србије „др Милан Јовановић Батут, Београд, април 2019 године). На основу претходно датих студија и анализа анализа, (релевантне институције из области здравствене заштите) и мера које су предвиђене у циљу заштите становништва и животне средине, сматрамо да је закључак да се „Не очекује се значајан утицај пројекта на здравље становништва“ исправан. Такође је за сво становништво које је у зони утицаја, предвиђено је пресељење и експропријација.

92. Поглавље 9.2. Параметри на основу којих се могу утврдити штетни утицаји на животну средину. Као посебну тачку издвојити: Места, начин и учесталост мерења утврђених параметара (дати су у оквиру поглавља 9.2).

Одговор: План мониторинга је садржао све тражене елементе и дат је по медијумима - ваздух, бука, вода и земљиште. Сматрамо да је начин дат у Студији прегледнији.

93. Мониторинг подземних вода дат је уопштено. Потребно је конкретно предвидети места за узимање узорака. У студији, на стр. 218. се констатује „Узимање узорака за мониторинг квалитета подземних вода обавиће се на подручју на коме се налазе бушотине, бунари и пијизометри“. Док на следећој страни као места за узимање узорака подземне воде наводе

само бунари. Дефинисати тачно места одкле ће се узимати узорци за мониторинг квалитета подземних вода.

Одговор: Ради се о две врсте мерења која су у Судији у тачки 9.2.3 и то: 2) Квалитет и ниво подземних вода: „Узимање узорака за мониторинг квалитета подземних вода обавиће се на подручју на коме се налазе бушотине, бунари и пијизометри“ и 3) Квалитет и ниво подземних вода за пиће где се узимање узорака подземне воде узима из бунара који су предвиђени за снабдевање становништва водом за пиће. Места узорковања код мониторинга зависи од напредовања копа.

94. Исто важи и за ваздух, као и за буку. Нису дата места мониторинга за конкретни случај.
Одговор: Места узорковања код мониторинга не могу бити прецизно дефинисана јер зависе од напредовања копа. Мерења се врше на отвореном простору у насељеним местима - домаћинствима која су најближа изворима буке са ПК „Поље Е“. (9.2.1.) (ваздух) 9.2.2. (Бука)
95. Предвидети мерење буке у току рада рударске механизације.
Одговор: Примедба је отклоњена у поглављу 9.2.2.
96. Предвидети редован мониторинг стабилности терена, с обзиром да је терен јако нестабилан.
Одговор: Примедба је отклоњена у поглављу 9.2.5.
97. Предвидети праћење квалитета речног наноса у водотоцима низводно од копа, као и његово отклањање у случају изливања великих вода.
Одговор: Примедба је отклоњена у поглављу 8.4.4.
98. Пожељно је, ради прегледности, приказати План мониторинга (табеларно), који би садржао све битне елементе (предмет мониторинга, параметре који се анализирају, места вршења мониторинга, начин и учесталост мерења).
Одговор: План мониторинга садржи све тражене елементе и дат је по медијумима ваздух, бука, вода и земљиште.
99. Поглавље 9.2.2. Бука – Каже се „У насељеним местима преовлађује бука од друмског саобраћаја“ - а у извештајима о испитивању резидуалног нивоа буке у животној средини за ПК Поље Е који је радила Лабораторија за буку су приказане табеле са резултатима 15 минутног мерења на сва три мерна места, где је на ММ1 идентификовано 69 лаких возила ММ2 – 34 лака возила и ММ3 38 лаких возила. Само на ММ1 је идентификован саобраћај интензитета 4-5 возила у минути а на осталим мерним местима и мање. Такође, при моделирању коришћена је зона 4 (Пословно-стамбена подручја, трговачко-стамбена подручја и дечја игралишта), а код мониторинга зона 5 (Градски центар, занатска, трговачка, административноуправна зона са становима, зона дуж аутопутевима, магистралних и градских саобраћајница). Потребно је ускладити оцену и предлоге и обезбедити козистетност препорука.
Одговор: Примедба је отклоњена. Бука у подручју утицаја Поља Е је зона 5 (Градски центар, занатска, трговачка, административноуправна зона са становима, зона дуж аутопутевима, магистралних и градских саобраћајница).

100. У поглављу 9. Програм праћења утицаја на животну средину и одељку 9.1. Приказ стања животне средине пре почетка функционисања пројекта на локацијама где се очекује утицај на животну средину, није наведен мониторинг стања флоре и фауне у смислу дефинисања стања пре и након реализације пројекта, што би требало да буде један од важних елемената мониторинга.

Одговор: За потребе Студије о процени утицаја на животну средину I фазе регулације реке Пештан и контроле отицања поплавних вода (Институт за водопривреду "Јарослав Черни" Београд, мај 2017), обављена су два изласка на терен, приликом чега је вршено бележење типова вегетације и врста васкуларних биљака методом трансекта, преглед потенцијалних диверзитета (микро) станишта реке Пештан.

Током израде Студије, коришћени су подаци претходних истраживања (пројектни извештаји, публиковани подаци, подаци базе података BAES ex situ, као и подаци којима располаже Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“). Материјал на основу кога је вршена процена разноврсности фауне реке Пештан прикупљан је током 2002., 2006. и 2009. године на три локалитета. Два су лоцирана у регулисаном делу тока, на 1,5 km од ушћа и на 3 km од ушћа у Колубару, док се трећи локалитет налази у нерегулисаном сектору – локалитет Вреоци. Анализа рибе фауне вршена је електроизловом, на доњем делу тока реке Пештан. Урађена је Студија катастра флоре и фауне на површинском копу „Поље Ц“, (Завод за заштиту природе Републике Србије, 2013. година). Примедба је отклоњена, у поглављу 9.1

101. Мониторингом би требало да обухватити и праћење режима речног наноса (псамолошке анализе), за потребе израде биланса наноса низводно од планираних активности.

Одговор: Примедба је отклоњена. 9.2.4.

102. Страна 156 текст „Барошевац Ово насеље није угрожено рударским радовима“. Зашто се онда предвиђа пресељење становништва?

Одговор: Мањи део домаћинства захтева пресељење услед изградње дела инфраструктурног коридора који обухвата бу-пасс реке Пештан. Извршена је експропријација и пресељење становништва из неколико кућа, где је изграђен монтажни плац ПК „Поља Е“. Појашњено у 6.5. Носилац пројекта и обрађивачи предметне Студије треба да размотре примедбе на исту, достављене од стране Центра за екологију и одрживи развој. Удружења грађана „Тихи луг“, и доставе одговоре надлежном органу. Везано за поменуте коментаре и примедбе као и за изречене коментаре представника заинтересоване јавности на одржаној јавној расправи 08.07.2019. године потребно је извршити и допуне предметне Студије.

Одговори на Коментаре Центру за екологију и одрживи развој (ЦЕКОР)

Начелни коментари:

А) Процена утицаја потпуно изиграва појам алтернативног решења, алтернативног сценарија – подсмеху. Потребно је јасно нагласити министарству животне средине да је у

моменту када је у процесу израде национална стратегија борбе против климатских промена у којој борби основна, прва и најважнија мера мора бити редукација емисија гасова са ефектом стаклене баште (а шта је обавеза не само у складу са најбољом научном евиденцијом које процес Уједињених нација безбројним анализама и сценаријима доказује и показује) и још и више она везама које проистичу из процеса прикључења ЕУ потпуно не прихватљиво да се процена утицаја позива на три сценарија отварања копа као једино разматране алтернативне сценарије без да и једног момента наглашава или чак игде спомиње обавезу редукације емисија или уопште проблем климатских промена.

а) Потребно је дати детаљну анализу колико емисија GHG се очекује због копања самог (наиме очекује се потрошња поља од минимум 5,5 twh сати током животног века откопавања (иако је неприхватљиво и да израђивач студије усваја мању бројку управо због тога што је поље изузетно неповољног геолошког распореда) те ми сматрамо да је потребно чак усвојити веће бројке што се тиче сопствене потрошње поља у струји.

б) потребно је израчунати количину ghg која ће се ослободити од коришћења угља из овог копа и то на бази предвиђене структуре производње струје и емисионог фактора који је у последњих 10 година од 1,1 до 1,5 kgCO₂ по килограму угља спаљеног. у том контексту потпуно је неприхватљиво да се тврди да коп односно његове машине немају емисија јер и те како услед огромне потрошње струје и других течних горива по кубном метру или тони откопане руде и отквивке и ово поље има емисију од минимум 1,1, до 1,5 милијарди тона CO₂.

ц) Осим овога потребно је израчунати и емисије из течних нафтних деривата које ће користити машинерија а које су изузетно значајне количине.

A1) Овим путем желимо да нагласимо са Србија никада нити у стратегији енергетике, нити у незавршеној стратегији климатских промена никада није урадила сценарио декарбонизације електро производње те тиме сматрамо да је претходна обавеза министарства животне средине да такав сценарио урадити и да покаже да ли је и како могуће извршити транзицију са циљем да се Србија усклади са глобалним напорима редукације GHG, и посебно са циљевима ЕУ да се декарбонизује електро енергетике до 2050. Са производњом угља од минимума 30 до 40 милиона

тона током периода 2020 до 2050 (као што је јасно из свих рударских пројеката ЕПС) не видимо технолошки, економски начин када и како ће Србија коначно кренути да редукује своје емисије.

Министарство животне средине има апсолутну одговорност да ову тему подигне на највиши ниво и да не допусти својим потписом да овај пројекат новог копа добије дозволу док се ова стратешка тема детаљно не разради уз све укључивање јавности. Ово је могуће искључиво кроз стратегију борбе против климатских промена и стратешком проценом утицаја која ће дати детаљне економске анализе колико ће у еколошким, технолошким и социјалним трошковима да кошта наставак угљене парадигме и колико би стварно коштало прелазак на обновљиве изворе енергије.

Б) предлажемо да се ова процена утицаја не усвоји док се не доврши национална стратегија климатских промена која мора да покаже на који начин ће се обезбедити редукација емисија односно њихово потпуно уклањање у периоду после 2040те. Наиме јасно је да није могуће имати минимум 25 милиона тона угља потрошњу у 2040тој (наиме минимум поље Е и ДРМНО јер оба

поља планирају да производе по 12 милиона тона угља у том периоду а да се онда изненада прекине са производњом . И значи потребно је имати сценарио који ће свести употребу угља на минимум.

Ц) процена мора да буде одбачена док не уради детаљну анализу емија GHG. У начелу неприхватљиво је да процене утицаја о климатским променама говоре као метеоролошким ситуацијама, утицаја на локалну метеоролошку ситуацију и утицај метеоролошке ситуације на у овом случају)планирани коп. Овај принципијелни прекршај директиве о процени утицаја сматрамо директно одговорношћу министарства и у случају да се ова и оваква процена усвоји сматраћемо је одговорношћу министра и његових помоћника и особља. Морална и материјална обавеза свих нас а посебно најодговорнијих за то да се боримо против климатских промена се не завршава у организовању конференција, великим речима о потреби редукције емисија, прилагођавања итд, него је обавеза да се у конкретном случају, наиме у тренутку када се неодговорно покушава повећање количина угља тај неодговорни покушај заустави.

Д) Упозоравамо министарство да је ЕПС, министарство просторног планирања, министарство рударства те и само министарство животне средине свесно кршило услове грађења предвиђене стратешком проценом утицаја и самим просторним планом овог подручја из 2008 године када је предвиђено уклањање свих насеља до ширине од 300m. Израђивач се позива на тај план када наводи потребу измештања инфраструктуре и реке Пештан али се свесно и намерно не осврће на обавезу измештања грађана пре отварања рудника. овом приликом упозоравамо министарство да ће мо га сматрати одговорним скупа са министарством рударства и министарством за просторна планирања уколико не поступи по обавезама стеченим просторним планом из 2008 те не дозволи да се ово поље сматра могућим док се сви грађани не раселе.

Д1) јавне консултације и џекор/ов увид у ситуацију на терену ПОКАЗУЈУ да се у послењи преко 10 година на већем броју случајева процене утицаја на животну средину нових копова или постојећих копова показало да израђивач студије (наиме колубара пројект и у Костолцу фирме које су радиле процене утицаја за копове у Костолцу) као ћерка фирме ЕПСа понаша благонаклоно и необјективно према потенцијалним утицајима како од отварања копа, тако и од транспорта угља, одлагања отквивке, утицаја прашине на локалне заједнице, утицаја буке и вибрације, загађења тешким металима, нестанка подземних вода и слегања терена, настанка клизишта те утицаја вода и моара извршити ревизија предходних процена утицаја, потом урадити ревизију методологије те анализа недостајућих или недовољних података и мерних места и да се тек тада изврши поновна процена утицаја. Није могуће наиме веровати да је повременим и најављеним мерењима утицаја од загађења ваздуха, буке, загађења воде итд. Могуће доћи до правог увида у стање животне средине али још и више у стање имовине грађана због вибрација, буке, слегања тла.

Д1) Локалне заједнице су јаснио нагласиле да им је неприхватљиво отварање икаквих нових копова док не буде расељени због утицаја предходних копова, просто стање животне средине и имовине грађана услед копова и услед измештања инфраструктуре је у таквом стању да није могуће повратити га у првобитно стање него је неопходно иселење свих грађана до ширине резервисане зоне рудника а минимум до 50 0m.

Д2) Због тога локалне заједнице Велики Црљени, Медошевац, Зеоке, Барошевац, Јунковац, Соколово, Бурово морају бити у расељени у целости и до најмање 500 метара од свих будућих рударских активности, транспортних, одлагалишних итд како због опасности од самог копа тако и због опасности од изузетно опасних поремећаја режима вода који ће се догодити ако се овај пројекат дозволи.

Д3) Сматрамо да је потребно потпуно одбацити студију коју је израдило предузеће које и развија пројекат и да је потребно увести незаинтересовану, односно не повезану компанију да ову процену и ревизију других процена како у КОлубарском тако и Костолачком региону изради.

Е) Студију је потребно одбацити и због тога што је потпуно занемарила израду процене ВОДА у периоду када се почне са откопавањем нижих (дубљих) слојева угља и откривке а што је израђивач и сам потврдио да уопште није рађен модел шта ће се дешавати са водама када се отворе доњи слојеви.

Ф) МИНИСТАРСТВУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ које се тако усрдно бави заштитом вода од малих хидро централа овде отворено наглашавамо да је водени слој који се налази у подинском делу предвиђеног поља Е далеко вреднији ресурс са становишта будуће одрживости живота у овом региону и уопште у Србији јер се ради о огромној количини врло квалитетне воде (слично као што је то случај рецимо у Ковинском подземном базену воде) и сматрамо да је неопходно увести мораторијумна ово поље док се не истражи потенцијал коришћења мора да планира неотварање копова и да треба да у овом региону планира отварање нпр. соларних централа на преко 600 до 1000 квадратних километара овог басена који је свакако потпуно уништен што се тиче животне средине те би далеко позитивниј било да се успостави производња струје из Соалра и Ветра.

Г) Потребно је урадити кумулативну процену утицаја копа Е која сада потпуно недостаје и овај се коп не може третирати као одвојен од других копова, других постројења, саобраћаја за потребе ЕПС, транспорта угља и откривке у друга поља, утицај на дуге локалне заједнице због премештања пептана како узводно тако и низводно ___

Специфицирани коментари:

1. Стр. 8, Развој површинског копа "Поље Е" је поред Просторних планова РС предмет разматрања: План генералне регулације за подручја насеља Барошевац, Медошевац, Зеоке и Бурово (Сл.лист града Београда, б. 58/2008). Просторни планови се искључиво користе за узимање простора, док се обавезе заштите животне средине из просторних планова и планова генералне регулације не поштују. У плану генералне регулације који је наведен стоји одредба да је минимално удаљење објеката од копова 300-500m такозвани зелени појас. Самим тим уколико се користи документација која слуша као основ за развој копова зашто се не поштују мере заштите.

Одговор: 8.2.2 Према Закону о рударству и геолошким истраживањима мора се извести техничка и биолошка рекултивација и уређење простора, у функцији заштите животне средине, регенерације, рекултивације и уређења деградираних површина.

2. Стр.46 2.9. Насељеност, концентрација становништва и демографске карактеристике у односу на објекте и активности. Нема података нити приказа о здравственом стању становништва што је обавеза према Правилнику о садржини студије о процени утицаја на животну средину ("Сл.гласник РС"бр.69/2005)чл.7 како би се утврдило да ли постоји квалитативни и кванитативни утицај односно промена у животној средини.

Одговор: Примедба је отклоњена. Додато је у поглављу 5.1.

3. Стр. 50, Радовима предходи експроприација објеката и земљишта од локалног становништва. Експроприација се уклапа у планирану динамику радова од пет година. Поред стамбених објеката потребно је уклонити гробље у Медошевцу, основну школу "Диша Ђурђевић" у Медошевцу, стадион фудбалског клуба "Бурово". Од индустријских објеката, пре почетка радова потребно ће бити уклонити или реконструисати водовод "Медошевац", трафо станица "Зеоке III ", далеководе IVa и IVb, контејнерско насеље и управну зграду "Медошевац". Није јасно дефинисано колико је објеката и земљишта предвиђено за експроприацију, нити динамику експроприације јер се у реалности догађа да је динамика радова увек важнија од динамике експроприације. Што доводи до отежаних услова живота, где се крше основна животна права сваког појединца као што су недостатак пијаће воде, загађен ваздух, немогућност кретања како би се набавиле основне животне намирнице.

Одговор: У Студији је наглашено пресељење целог насеља Зеоке и Медошевац.

4. Стр.66, 3.5. Приказ третирања (прерада, рециклажа, одлагање исл.) свих врста отпадних Материјала. Неопходно је приказати карактеризацију отпада, с обзиром да настаје и опасан отпад, као и пројектоване количине.

Одговор: Пројектоване количине и врсте отпада су дате у поглављу 3.5. Примедбе ће бити обрађене и у Плану управљања отпадом. Отпадне индустријске и санитарне воде садрже веће концентрације чврстих честица, неорганских и органских материја. Постројење за третман отпадних вода (ППОВ) нема задовољавајући учинак у погледу хемијског и биолошког пречишћавања па се квалитет воде у Колубари погоршава после упуштања отпадних вода(феноли, арсен,суспендоване материје, колиформне бактерије). Постројење за пречишћавање санитарних отпадних вода Путох није у функцији

5. Да ли је процењена штета која је нанета у животној средини због не функционалности ППОВА, који временски период је прошао откако ван функције . Уколико се ово питање сматра да није предмет пројекта сматрамо да је неопходно приказати детаљну процену штете како би се утврдило стање животне средине. Обавеза из Закона о заштити средине слана 104. Обавеза загађивача. Загађивач који својим чињењем или нечињењем Проузрокују загађивање животне средине дужан је да, без одлагања, предузме мере утврђене планом заштите од удеса и санационим планом, односно да предузме неопходне мере ради смањења штета у животној средини.

Одговор: Ово се односи на Колубара Прераду, а не на ПК „Поље Е“. Ако штета нанета животној средини не може да се санира одговарајућим мерама, лице које је проузроковало штету одговорно је за накнаду у висини вредности уништеног добра.

6. Стр.76, Руковање комуналним отпадом није задовољавајуће-одлаже се на депонију у копу поља "Д" која није адекватно инфраструктурно опремљена, па нема статус санитарне депоније. Одлагање отпада на депонију која нема санитарни статус је кажњиво, уколико постоји договор између ЕПСа и локалне самоуправе да се отпад тамо одлаже поставља се питање чија је обавеза уклањања депоније, није наведена количина одлаганог отпада по години. Уколико се ово питање сматра да није предмет пројекта сматрамо да је неопходно спроводити Закон о заштити животне средине према члану 104.
Одговор:Депонија отпада није уобухваћена простором који заузима ПК „Поље Е“
7. Стр.118, Нулто стање животне средине, квалитет земљишта, ваздуха, воде, буке показује да нема значајног загађења животне средине. Извештај који приказује једно узроковање (више узорака), за земљиште, воду и буку, или мерење ваздуха од месец дана, не приказује реално нулто стање, и не може се закључити да нема значајних загађења.
Одговор: Студија приказује тачно, реално нулто стање, узорковано од релевантних лабораторија, која су наведене у Студији.
8. Стр.123 Подаци за изворе емисије су дати у табелама 6.1.1., 6.1.2., 6.1.3. Недостаје слика 6.1.3.
Одговор: Примедба је отклоњена.
9. Стр.132 Зато је неопходно формирати поуздану осматрачку мрежу пијезометра у залеђу рударских радова на повлатном угљу, како би се убудуће пројектовање система одводњавања ушло са подацима о режиму. Зашто ова мера није стављена у обавезу мера предвиђених у циљу спречавања, смањења штетног утицаја на животну средину, или у мере заштите подземних вода (поглавље 8.4.)
Одговор: Примедба је отклоњена.
10. Стр. 148, 6.2. Анализа утицаја пројекта на здравље становништва. Цело поглавље није обрађено, ако се говори о анализи то подразумева податке (квалитативно и квантитативно) што овде потпуно изостаје. Сам закључак да не постоји значајни утицај пројекта на здравље становништва није потрешљен, јер нема почетног стања. Извор који се наводи није доступан јавности.
Одговор:Примедба је отклоњена у поглављу 5.1.
11. Стр.150, Процењује се да предметни пројекат у току експлоатације неће имати значајног негативног утицаја на климу. С обзиром да нема наведен извор одакле је овај закључак изведен, сматрамо да је потребно проценити и те безначајно негативне утицаје на климу.
Одговор:
Примедба отклоњена. Додато у поглављу табели 5.1.
12. Стр.155, Планирано је формирање пет ретензија у средњем току реке Пештан у циљу одбране копа Поље "Е" од великих вода. Поставља се питање уколико дође до одбране копа куда та вода одлази, ако се коп брани, да ли су угрожени околни стамбени објекти.
Одговор: Планиране ретензије капацитетом обухватају падавине за хиљадугодишње воде, тако да обухватају заштиту и стамбених објеката.

13. Стр.153, 8.3. Планови и техничка решења заштите средине (рециклажа, третман и диспозиција отпадних материја,рекултивација,санација). Није направљена класификација отпада нити пројектоване количине.
Одговор: Примедбе је обрађена у поглављу 3.5, а детаљно ће бити урађена у Плану управљања отпадом.
14. Стр.196, Према свему претходно наведеном у циљу заштите ваздуха РБ Колубаре могу да се примене следеће мере: Овај документ губи свој смисао уколико се јасно не дефинишу мере заштите, свуда где је стављено могу,препука.... нема своју тежину као обавеза која мора да има временски рок. Дефинисање мере заштите не сме да буде остављено на вољи инвеститора јер се мониторинг гледа као трошак а не као инвестиција.
Одговор:
Примедба је отклоњена.
15. Стр.208 У овом процесу треба да су укључени грађани, општина Лазаревац, и месне заједнице, формираће Одбор за контролу реализације усвојеног програма пресељења(у даљем тексту Одбор) на паритетној основи од представника ЈП ЕПС односно РБ Колубара Градска општина. организације цивилног друштва, а не само представници локалне власти који су политички постављени, на основу досадашњег искуства месне заједнице не раде у интересу грађана, због тога група треба да је шире постављена.
Одговор:
Није у оквиру ингеренција ове Студије.
16. Стр.210 **9. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**
Програм праћења није јасно дефинисан, нема конкретних мера нити временског рока, све је у виду препорука.
Стр.213 Систем за мониторинг животне средине на подручје површинског копа лигнита "Поље Е" састоји се из следећих корака:
- Идентификација извора и параметара загађења (тип и димензије)
- избор параметара животне средине за које се врше мерења (у простору и времену),
- одређивање критичних области,
- прикупљање података, анализе и процена.
Кораци као израз није јасно дефинисан, нема никаквих последица уколико се систем за мониторинг не реализује, документ потпуно губи смисао јер не постоји правни механизам који може да се заснива на корацима.
Одговор: Ово је уводни текст. Предвиђене мере су у наставку текста.
17. Стр..215. Предложени систем за мониторинг ваздуха ће омогућити и регистровање квалитета ваздуха на површинском копу РБ Колубара, као и у окружењу. Предложени систем, не представља обавезу него могућност, по принципу може и не мора.
Одговор:
Примедба је отклоњена, и дато ја као обавеза.
18. Стр.223 Учесталост мерења. Мерења фактора плодности земљишта и фактора токсичности треба вршити бар једном годишње. Препорука је да се анализе ураде једном годишње, а онда на страни 319,. Извештај снимања нултог стања животне средине за ПК Поље Е –

испитивање квалитета земљишта су резултати из фебруара 2016. Врло је јасно да се препоруке не спроводе.

Одговор: Спровођење планираних мера почиње после усвајања Студије и почетка експлоатација угља са ПК „Поље Е“

Одговори на коментаре Удружења грађана Тихи Луг

1. Стр.29. Концепција постојећег решења.Насеља на територији слива реке Пештан: Медошевац, Зеоке, Бурово, Борошевац. Мали Црљени и Рудовци снабдевају се водом са постојећих изворишта "Медошевац"(на слици означено са ППV1) и " Зеоке – монтажа"(ПРО55). Потисни цевовод иде дуж постојећег пута Р363 до резервоара "Рудовци", односно на слици посматраног дела до тачке означене са КД. У међувремену је започета изградња инфраструктурних објеката за будуће "Поље Е" (на Сл.2.4.1.1. означено са ИО) , где ће се између осталог јавити потреба за техничком водом за хидрантску мрежу и прашишта камиона и булдозера. Снабдевање водом не функционише, вода за пиће није та употребу, нема континуалног снабдевања, решење које се наводи у Студији обезбеђује коп док је становништво остављено.

Одговор: Водоводи који снабдевају рударске објекте истовремено снабдевају и насеља која се налазе у околини површинских копова.

2. Стр. 69. У предходној табели 3.6.1. извршена је идентификација извора загађења и дефинисање основних узорака њиховог настанка. Услед потребе детаљног описа могућих негативних утицаја технолошког процеса експлоатације угља на животну средину, они ће бити описани у посебном поглавља Студије и на основу конкретних показатеља утицаја Експлоатације лигнита у лежишту "Велики Црљени". Није јасно на основу ког документа ће бити извршена идентификација, ако документ постоји и ако је извршена идентификација извора загађења у лежишту Велики Црљени није јасно зашто се насеље не пресели. Ако овај коментар није предмет овог пројекта предлажемо да се уради нова идентификација извора загађења.

Одговор: Ради се о техничкој грешци у текст, која је исправљена.

3. Стр.75-76. Побројани загађивачи као што су Колубара Метал, XELLA Србија, ТЕ Колубара А, Универзал, Колубара површински копови итд. који директно угрожавају здравље становника Велики Црљена, у овом документу се наводе као Приказ стања животне средине на локацији и ближој околини односно њихов негативан утицај. Није јасно зашто се Велики Црљени ако су окружени и угрожени рударским радовима и коповима не преселе.

Одговор: Становништво и објекти који су угрожени рударским радовима а у зони су утицаја најближег површинског копа ПК „Велики Црљени“ већ су обухваћени експропријацијом. Утицај ПК Поље Е не постоји на насеље Велики Црљени.

4. Стр.77. Институт "Кирило Савић" је 2012. године израдио Катастар загађивача земљишта рударског басена РБ Колубара, где су обрађени 1. Површински копови, Колубара Прерада, ТЕ Колубара А, Колубара Универзал, Колубара Метал, Колубара Грађевинар, XELLA Србија, Ластра Лазаревац, Колубара Услуге, Колубара Угоститељство . у табели 1. дати су директни и индиректни извори загађења који могу допринети негативним

кумулятивним ефектима на животну средину. Катастар загађивача земљишта је израђен 2012. године, документ није јаван и ако није ажуриран подаци из 2012. године су застарели.

Одговор: Катастар је ажуриран.

5. Стр.101. Зона II обухвата подручје загађене и угрожене животне средине (Јазаревац и делови околних насеља : Вреоци, В. Црљени , Барошевац, каленић, М.Борак, Медошевац, Радљево, Сакуља, Скобаљ, Зеоке и Цветовац, државни путеви I и II реда, железничке пруге, реке Колубара, Лукавица, Пештан, Љиг, Турија, насељске индустријске зоне и др.) : могуће повремено мање прекорачење ГВИ и МДК у ваздуху, водама и земљишту, повишени ниво буке, комунални отпад, али без прекомерног загађивања радиоактивним, канцерогеним и мутагеним материјама;

Поставља се питање ако загађење није канцерогено онда су насеља угрожена чистим ваздухом, пијаћом водом итд, и повременим мањим прекорачењем мање чистим ваздухом.

Одговор: Сво становништво и објекти који су угрожени рударским радовима а у зони су утицаја ПК „Поље Е“ биће обухваћени експропријацијом.

6. Стр.136. И ова остала набројана насеља биће угрожена, по одређеној динамици, како се буду развијали радови на Пољима "Д" и " Е", јер ће бити уништене и водоводи "Медошевац" и "Зеоке МП". Са почетком радова на Пољу "Е" биће уништен магистрални цевовод Медошевац-Рудовци, и тада без воде остају потрошачи источно о Поља "Е" у насељима Барошевац, М. Црљени, Рудовци и Зеоке. Због радова на измештању дела насеља Вреоци тај део система ће се реализовати као саставни део система В.Црљени. Предложено решење снабдевања водом из система В.Црљени неће функционисати јер већ сада становници Црљена имају проблем са снабдевањем водом што је основно људско право.

Одговор: Водоводи који снабдевају рударске објекте истовремено снабдевају и насеља која се налазе у околини површинских копова.

7. Стр. 211. Објекти термоелектране "Колубара А" у Великим Црљенима и сушаре угља у Вреоцима, карактеришу се пре свега емисијама гасова, димова и пара, али не треба занемарити ни емисије прашине и буке. Чињеница је да се наведени објекти налазе релативно далеко, од локалитета будућег ПК "Поље Е" али реално је очекивати да пре свега гасови, и пепео , из димњака наведених постројења, могу да имају утицај на постојеће стање загађења то при повољним/неповољним климатским параметрима. Јасно је наведено да је животна средина као и здравље становника у Великим Црљенима угрожено већ сад, са отварањем копа Поља" Е" биће још угроженији. Неопходно је хитно решавање пресељења па тек онда отварање копа Поље "Е".

Одговор: Сво становништво и објекти који су угрожени рударским радовима а у зони су утицаја ПК „Поље Е“ биће обухваћени експропријацијом.

На основу свега горе наведеног, Техничка комисија је закључила да су аргументоване примедбе из претходног Извештаја о прегледу Студије прихваћене, односно Студија је допуњена и исправљена сагласно датим примедбама. С тим у вези, предметна Студија о процени утицаја на животну средину садржи све елементе на основу којих се може проценити подобност предвиђених мера за спречавање, смањење и отклањање могућих штетних утицаја на стање животне средине на локацији и ближој околини у току реализације пројекта, у случају удеса и по престанку рада пројекта, као и програм праћења утицаја на животну средину.

Решење и предметна Студија о процени утицаја на животну средину су саставни део техничке документације, у складу са чланом 18. Закона о процени утицаја на животну средину («Сл. гласник Р.Србије» број 135/04).

Упутство о правном средству: Ово решење је коначно у управном поступку. Против истог није допуштена жалба. Носилац пројекта и заинтересована јавност могу покренути управни спор подношењем тужбе Управном суду Београд, Немањина 9, у року од 30 дана од дана пријема овог решења, односно од дана објављивања у средствима информисања.

Доставити:

- Носиоцу пројекта
- Центру за екологију и одрживи развој Суботица, ул. Корзо 15/13
- Удружењу „Тихи луг“, ул. Радничка 78, 11563 Велики Црљени, Лазаревац,
- Сектору за надзор и предострожност у животној средини
- Архиви